

ELK

FORDULÓNAPTÁR

Van évvel ezelőtt, 1992. 27-én született, és 71 évében, 1976-ban hunyt el. Frúz Tibor kétszeres Kossuth-díjas kémikus, egyetemi tanár, akadémikus. Műhelye a budapesti tudományegyetem bölcsészkarán, ahol 1924-ben bölcsész-tanárként avatták. A következő években Münchenben és Berlinben, állami ösztöndíjjal, oktatóként a budapesti tudományegyetemen, miközben a gyógyszerészi oklevelet is megszerzte. 1949-ben az akkor létező kémiai és radiofizikai intézet tanszékvezető tanárprofesszora lett, 1950-tól a természettudományi tanács elnöke, 1952-től előbb feladta, majd oktatásiügyi miniszterként, majd a Tudományos Akadémia elnöke, 1956-tól haláláig pedig elnöki szerepet vitt az oktatási reform kidolgozásában; a Tudományos és Tanács Tanács az ő elnökösége alatt hozta létre az első tiszti tudományos kuratóriumot is. Kémiai elektrokémiai kutatás terén nagy mélyreható munkássága eredményezett több mint száz dolgozatot. Számos tanmunka szerzője, több idegen nyelven is.

ÜGYFELETES SZERKESZTŐ
Tatár Éva
Telefon: 12-144

TÉGLÁSI KLUB
A klub kezdeményezte az iskolás gyermek vállalkozás megvalósítását, a klubok hét előadásban vettek részt Debrecenben és vidéken.

AKOSSÁG SEGÍTSE
Sárrétudvariban a társadalmi munkásoktól kilométer hosszú útjuttatást fel, utat építő közösi sportpályát, lakosság az iskola és a építéséhez 4500 társadalmi munkájával járult hozzá.

VERMEKKNYV
K. Ma, október 27-én a Béla költő találkozókat rendezték. Délelőtt a városi könyvtárban, a Sándor-telepi könyvtárban délután 2 óráig és délután 4 óráig a Balmazújvárosi városi könyvtárban tartottak találkozót.

SZAVA-FÓRUM
A városi kulturális napok keretében a püspökladányi AFÉSZ október 28-án délután 2 óráig a városi tanácskozóteremben a városi fórumot rendezte. A vendégei a Népszabadság munkatársai.

DAÉPÍTÉS
Közel 100 ember soder szállításával a II. Kongresszus Hajdúbosszormény városának járdaépítési akciója.

VJET ENEK- ES EGYSÜTTES
Magyarországi és Szovjetunió belügyminisztériumának megegyezése november 2-án a magyarországi megegyezésre érkeztek. A megegyezésűttes Kecskeméti Szarvason, Miskolc városi győzelem és Debrecenben is fellép.

DZLEMÉNYEK
A városi Közös Vállalat Lakossági Szerviziuma, Debrecen, szervizüzem, telefon: 250-15 812, február 10-1982. október 21-vel értekezett. (X)

izletemet a Kálmán téren
nyitottak. Nyitva: reggel 7-től este 10-ig. Varom kedves vásárlóinkat Anikó virágkereskedésének vásárlóinkat, hogy a városi üzletünket az október 25-én átadták a Centrum Áruházat. Az új részleg a lakásfelszerelési és a tartós fogyasztási cikkek áruválasztékát növeli. A felvételen a nyitási első vásárlók láthatók. (Fotó: Nábrádi Benedek)

NOVEMBER:
Ritkán fordul elő, hogy a közgondolkodásban történő kedvező változásról számolhatunk be az egészségügyi szakemberek. A novemberi fogászati hónap programjáról szerdán, a Magyar Sajtó Házában tartott sajtótájékoztatón ez történt: dr. Bágyoni Attila, a Fővárosi Egészségnevelési Központ igazgatója örömmel nyugtázta, hogy mind több gyermek és felnőtt ismeri fel a rendszeres fogápolás fontosságát, jelentőségét. A helyi program ismertetésére visszatérünk.

Szerkesztőség: Debrecen. Telefon: 12-144 - Felelős: Tatár Éva. Egy évre 400 forint -

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
253. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1982. X. 28.,
CSÜTÖRTÖK

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

HYGROTON, CATERGEN

Az új gyógyszerek hatásáról

Kétnapos szakmai tanácskozás Debrecenben

A hetvenes évek második felében meggyorsult a BIOPAL Gyógyszergyár fejlődése. Jól mutatja ezt a termékszerkezet korszerűsítését szolgáló számos licenctanulmány, amelyek közül kiemelkedő jelentőségűek a svájci céggel, a CIBA-GEIGY-vel és a ZYMA-val kötött megállapodások. Amint arról lapunkban is többször beszámoltunk már, a BIOPAL és a ZYMA együttműködése olyannyira megerősödött, hogy felépülhetett Debrecenben a közös termelőüzem.

A BIOPAL szakemberei a licenctanulmányoknál szem előtt tartották a hazai gyógyszeripar igényeit. Olyan készítmények gyártását honosították meg fokozatosan a debreceni üzemben, amelyek már korábban ismertek voltak a hazai gyakorlatban, de rendszeres használatukat éppen az importból való beszerzés akadályozta. Az utóbbi években már hagyománnyá váltak a BIOPAL új gyártmányait bemutató gyógyszerismertető konferenciák, s ezek a szakmai események fontos részét képezik a gyógyszeres szelektív fejlesztését, elterjesztését segítő folyamatnak. Az egészségügyi előkészítésként szervezett vizsgálatokat tartanak mind a klinikák, mind pedig a rendelőtiszteket, egészségügyi körzetek orvosainak bevonásával. Az or-

szág minden részéből érkező orvosok és gyógyszerészek meghallgatják a vizsgálatok eredményét, s lehetőséget kapnak saját véleményük elmondására, vitára is. A minél alaposabb tájékoztatás érdekében a külföldi gyakorlat tapasztalatairól is elhangzik néhány referátum. A BIOPAL Gyógyszergyár, a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesülete és a licenctanulmányok által szervezett konferencián ezúttal két készítmény hatásmechanizmusáról, alkalmazhatóságáról esik szó. A Debreceni Akadémiai Bizottság székében. Szerdán a Hygroton tulajdonságait elemezték a szakemberek. A vízható tulajdonságú rendelkező gyógyszer a magas vérnyomás enyhébb vagy közepesen súlyos esetekben alkalmazható. Tartós hatása mellett azért is előnyös a használata, mert nem borítja fel a szervezet só- és vízváztartásának egyensúlyát.

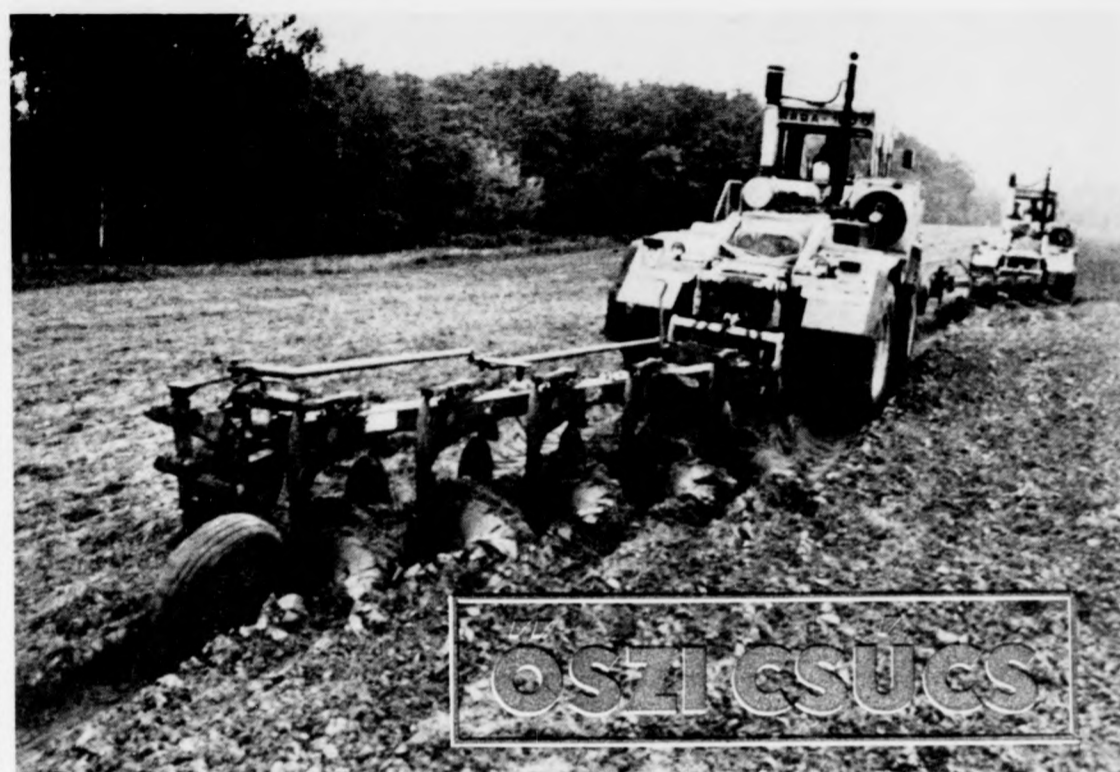
Csütörtökön a Catergen ismertetése kerül terítékre. Ez a májvédő gyógyszer a heveny, vírusos májgyulladás krónikus szakában adható; de alkalmas egyéb krónikus májbetegségek, alkoholos anyagok, vegyszerek okozta májkárosodás gyógyítására is; míg az immuneredetű májbetegségekre kiemelt fontosságú. Más gyógyszerek mellett javallható.

Fórum a pártiskolán

Az MSZMP Megyei Oktatási Igazgatóságán a tizhetes vezető-továbbképző tanfolyamon tanuló párt-, állami, gazdasági, ideológiai, tudományos, kulturális és egészségügyi területen dolgozók részvételével fórumot rendeztek tegnap, október 27-én délelőtt. Magyar József, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára, Gál István, a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnökhelyettese és Borbély Miklós, a Debrecen városi Tanács elnökhelyettese választották a továbbképző tanfolyamon részt vevők kérdéseire.

Elutazott megyénkbeli a romániai pártdelegáció

Amint arról a Hajdú-Bihari Naplóban már beszámoltunk, hétfőn délelőtt háromnapos látogatásra megyénkbe érkezett a Román Kommunista Párt Bihar megyei Bizottságának háromtagú munkadelegációja. Kedden a Baromfi-feldolgozó Vállalatot, majd a derecskei AFÉSZ-t látogatta meg. Szerdán délelőtt a termelőszövetkezetek megyei szövetségénél tájékoztatót a szövetség elnökével, munkájától. Délután a körorvosok Kőrös Vidéke Termelőszövetkezetbe látogattak. A pártkülönítség elutazott megyénkbeli.

Befejezték Nádudvaron a búzavetést

Nemcsak az átlagosnál nagyobb terület miatt, hanem az igen jó termés következtében nagyon sok tennivalója volt az elmúlt hetekben a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet tagjainak a betakarításban. A kabai cukorkorog egy legnagyobbat szállítója a Vörös Csillag Tsz. 605 hektáron termelték repát ebben az esztendőben is. A betakarítás meggyorsítása érdekében előtárolást végeztek. Éjszakánként 10 pótkocsis IFA-szerelvény 700 tonna repát szállít be. Emellett naponta a rendelkezésre álló kapacitással 700-1000 tonna repát tudnak bevinni a gyárba.

A gazdaságban megtermelt kukorica egy részét nedvesen tárolják. Mészáros Sándor, a Vörös Csillag Tsz. elnökhelyettese az őszi munkákról adott tájékoztatójában elmondta: október 25-én befejezték 3800 hektáron — a tervezett területen — az őszi búza vetését. Előtte földbe került már 270 hektáron az őszi árpa, s 160 hektáron repamag-előállítás is foglalkoznak. A vetés befejezése után egyre több gépet tudnak foglalkoztatni az őszi mélyszántással, naponta 250 hektár területen tudják elvégezni a munkát. Programjuk szerint november 15-re mind a 4000

hektár tavasszal bevetésre kerülő területet felszántják. Ebben az esztendőben több mint 300 hektáron végeztek meliorációs munkát a Vörös Csillag Tsz. területén, s az őszi és a téli hónapokban a vizes térségben belvízrendezésnél dolgoznak az emberek és a gépek. A Vörös Csillag Tsz. segített az ártándi termelőszövetkezetnek is a kukorica és a kukorica betakarításában, valamint a talajmunkákban és a vetésben. Erre annál is inkább szükség volt, mert rövid idő alatt több mint 150 milliméter csapadék hullott abba a térségben, s emiatt lelassult a betakarítás.

SZEZON UTÁN

A NAPI CSÚCS 94 785 KÖBMÉTER IVÓVÍZ VOLT

Az ivóvízfogyasztásban a csúcsidőszak május elsejétől augusztus 31-ig tart. Ezt az időszakot Fodor Jenő, a Debreceni Vízmű és Gyógyfürdő Vállalat termelési osztályvezető-helyettese a meteorológiai állomástól kapott adatokkal jellemzi: A csapadékos napok száma idén 39 volt (tavaly 37), a csapadékmennyiség viszont csökkent — tavaly 226 mm, idén 179 mm volt. Ebben az évben a legtöbb ivóvízre május 21-én volt szükség — 94 785 köbmétert fogyasztott, használt Debrecen.

Altalában a csúcsfogyasztás mindig májusra vagy júniusra esik — a kiskertek vizigénye (különösen ha kevés az eső) ilyenkor nő meg. A csúcsok csúcsát 1979. június 8-án mérték: ekkor 99 031 köbméter ivóvíz fogyott. Idén a csúcsidőszakban naponta átlagosan 77 ezer köbméter vizre volt szükség. A vállalat három vízműtelepének 91 kútja és a Keleti-főcsatorna felszíni vízműve napi százezer köbméter vizet is tud adni. Az együttműködés jó. Ennek is köszönhető, hogy Debrecen vízellátásában idén sem volt fennakadás — nyugodt, zavartalan volt az

ellátás. Csak Debrecen-Józsaán kellett ismét vízkorlátozást bevezetni. Itt június 4. és 9. között volt legnehezebb a helyzet: a vállalat lajtkocsikkal vitte a vizet. Am egy új-üzet-helyettese a meteorológiai állomástól kapott adatokkal jellemzi: A csapadékos napok száma idén 39 volt (tavaly 37), a csapadékmennyiség viszont csökkent — tavaly 226 mm, idén 179 mm volt. Ebben az évben a legtöbb ivóvízre május 21-én volt szükség — 94 785 köbmétert fogyasztott, használt Debrecen.

Jelenleg napi 70 ezer köbméter körül alakul a vízfogyasztás. Szombaton és vasárnap kevesebb, ilyenkor az üzemek, intézmények nagy részében nem dolgoznak (Egyébként az üzemek, intézmények az utóbbi időben takarékosabban használják a vizet.) Most, hogy kevesebb vizre van szükség, megkezdődhet a kutak felújítása. Már folynak az előkészületek a tavaszi szemlére. Hisz a következő csúcsidőszakban minden kútnak újra megfelelő hozamúnak kell lennie!

A tárolás országszerte jó ütemben halad. Feltételei az idén kedvezőbbek, mint a korábbi években. (MTI)

S. F.

Centrum Áruház nyílt Hajdúnánáson

Hajdúnánáson ismét bővült a kereskedelmi hálózat. A régi GELKA-szerviz helyén október 25-én délelőtt átadták a Centrum Áruházat. Az új részleg a lakásfelszerelési és a tartós fogyasztási cikkek áruválasztékát növeli. A felvételen a nyitási első vásárlók láthatók. (Fotó: Nábrádi Benedek)

NOVEMBER: Ritkán fordul elő, hogy a közgondolkodásban történő kedvező változásról számolhatunk be az egészségügyi szakemberek. A novemberi fogászati hónap programjáról szerdán, a Magyar Sajtó Házában tartott sajtótájékoztatón ez történt: dr. Bágyoni Attila, a Fővárosi Egészségnevelési Központ igazgatója örömmel nyugtázta, hogy mind több gyermek és felnőtt ismeri fel a rendszeres fogápolás fontosságát, jelentőségét. A helyi program ismertetésére visszatérünk.

NOVEMBER: Ritkán fordul elő, hogy a közgondolkodásban történő kedvező változásról számolhatunk be az egészségügyi szakemberek. A novemberi fogászati hónap programjáról szerdán, a Magyar Sajtó Házában tartott sajtótájékoztatón ez történt: dr. Bágyoni Attila, a Fővárosi Egészségnevelési Központ igazgatója örömmel nyugtázta, hogy mind több gyermek és felnőtt ismeri fel a rendszeres fogápolás fontosságát, jelentőségét. A helyi program ismertetésére visszatérünk.

Javulás jelei a lengyel gazdaságban

Kétnapos ülést tart a LEMP központi bizottsága

Varsó (MTI). — Szerdán délelőtt megkezdte munkáját a Lengyel Egyesült Munkáspárt központi bizottságának kétnapos ülése, a KB tizedik tanácskozása a múlt év nyarán tartott rendkívüli pártkongresszus óta. Az üléstéma: az ország társadalmi-gazdasági fejlődésének kulcskérdései, köztük főként a válság leküzdésével kapcsolatos tennivalók.

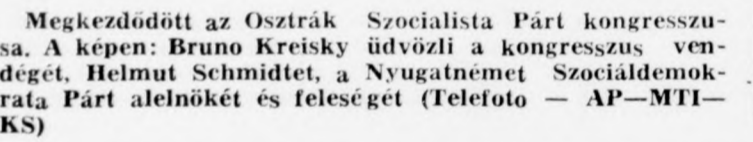
Az ülést Wojciech Jaruzelski, a KB első titkára nyitotta meg. Hangsúlyozta: mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy mielőbb teljesüljenek az emberek elvárásai, s hogy minél gyorsabban, eredményesebben megoldhatók legyenek a különféle gazdasági problémák.

Manfred Gorywoda, a KB titkára előterjesztette a politikai bizottság referatúráját, amelynek címe: „A múlt feladatai az ország 1983-85-ös feladati tervének legfontosabb célkitűzéseinek valóságváltásában”. Gorywoda hangsúlyozta: a Lengyel Egyesült Munkáspárt alapvető céljának tekinti a lakosság életmódjával és közszükségleteivel kapcsolatos, illetve ipari termékekkel való ellátását, a lakáshelyzet rosszabbodásának megfékezését, a szocialista bérézés alapelveinek betartását, a hátrányos helyzetű rétegek szociális védelmének biztosítását, valamint az egészségügyi ellátás javítását.

Emlékeztetett arra, hogy a válság leküzdése nem megy egyik napról a másikra, a gazdaság ugyanis példátlan mértékben visszaesett. Megbomlott a gazdasági egyensúly, s a problémákat kedvezőtlen nemzetközi politikai és világgazdasági körülmények között kell megoldani. Mindennek ellenére egyre inkább a javulás jelei mutatkoznak, s elmondható, hogy a gazdaság eljutott a forduloponthoz. Megvannak a reális lehetőségek arra, hogy a termelői kapacitások, a gazdasági mechanizmusok jobb kihasználásával az alapvető cikkek közül javuljon az ellátás. A következő három év alatt helyre lehet hozni a piacot, ám ez mindenképp a dolgozó kollektívákon múlik.

Az árkiegészítést szigorúan ellenőrizni kell: az illetékes irányító szerveknek a jövőben sokkal bátrabban kell élniük azzal a törvényadta jogokkal, hogy megvonják az árak önálló meghatározásának lehetőségét azoktól a vállalatoktól, amelyek ezzel visszaélnének.

A beruházásokból az élelmiszer-gazdaságnak és a lakásépítésnek kell elsőbbséget biztosítani, továbbá gondoskodni kell arról, hogy a meglévő termelőkapacitást folyamatosan korszerűsítsék. Az 1985-ig tartó időszak feladatainak megvalósításában a társadalmi magatartás a döntő tényező. A pártnak erőteljesen törekednie kell arra, hogy megnyerje a dolgozó emberek aktív támogatását a nehézségek leküzdéséhez — hangsúlyozta a politikai bizottság beszámolója.

Megkezdődött az Osztrák Szocialista Párt kongresszusa. A képen: Bruno Kreisky üdvözlő a kongresszus vendégét, Helmut Schmidtet, a Nyugatnémet Szociáldemokrata Párt alelnökét és feleségét (Telefoto — AP—MTI—KS)

Hazánkba érkeznek a bolgár miniszterelnökök

Lázár Györgynek, a Minisztertanács elnökének meghívására a közeli napokban hivatalos baráti látogatásra hazánkba érkeznek Grisa Filizov, a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke. (MTI)

Leonid Breznev, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elnökségének elnöke beszél a szovjet hadsereg és haditengerészeti flotta parancsnoki állományának a Kremlemben megtartott tanácskozásán (Telefoto—TASZS—MTI—KS)

BREZSNYEV:

Fokozott erőfeszítések a béke védelmében

Moszkva (MTI). — A vesztélyesen kiéleződött nemzetközi helyzetről, a Kinához fűződő kapcsolatok javításának igényéről és időszerű belpolitikai kérdésekről, köztük a szovjet hadsereg és haditengerészeti flotta előtt álló feladatokról szóló szerdán Moszkvában elmondott beszédében Leonid Breznev, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elnökségének elnöke a szovjet hadsereg és haditengerészeti flotta parancsnoki állományának a Kremlemben megtartott tanácskozásán szólt fel.

Bonyolult időszakban élünk, amikor a nemzetközi helyzet arra kényszerít bennünket, hogy megkötözzük, megháromszorozzuk a béke védelmére, a nukleáris háború veszélyének elhárítása érdekében tett erőfeszítéseinket — állapította meg Leonid Breznev. — Ebben a küzdelemben fejleszteni kell együttműködésünket mindenkiel, akinek drága a béke ügye. Kötelességünk az is, hogy szakadatlanul erősítsük országunk védelmi képességét.

A nemzetközi helyzet bonyolultabbá válásának okait az amerikai vezetők körök által a szocializmus ellen irányított politikai, ideológiai és gazdasági támadás, a minden korábbinál erőteljesebb amerikai háborús készülődést jelölték meg.

Nem kis jelentősége van a Kinához fűződő viszonyoknak — mondotta az SZKP KB főtitkára. — Mi ösztönöztek a mi kapcsolatunk normalizálását ezzel az országgal, és minden fölünk telhetőt meg is teszünk ennek érdekében. A Kínai Népköztársaság külpolitikájában egyelőre nem fedezhetők fel elvi jelentőségű változások, de az észrevehető új vonásokat nem szabad figyelmen kívül hagynunk.

A Szovjetunió gazdasági helyzetéről szólva, Leonid Breznev megállapította, hogy az ipar megfelelő ütemben dolgozik, s szinte kizárólag a hazai nyers- és alapanyagokra támaszkodva képes ellátni az országot minden szükséges termékkel.

A továbbiakban Leonid Breznev elismerő szavakkal szólt a szovjet hadseregnek és haditengerészeti flottának, azok parancsnoki állományának tevékenységéről. A szerdai tanácskozáson felszólalt Dmitrij Usztynov marsall, az SZKP KB politikai bizottságának tagja, a Szovjetunió honvédelmi minisztere is.

amely kiterjedhet arra, hogy a bérbeadó a jogszabályi előírásoknak megfelelően gondoskodik-e az épület karbantartásáról, a központi berendezések üzemképességéről, a takarításról, a ház megvilágításáról stb. A tapasztaletokról, a hiányosságokról tájékoztatják az ingatlankezelő szervezetet, a szükséges intézkedések elmaradása esetén pedig a tanácsot. Az ilyen bérletkötés lényegében társadalmi munkában látja el az ellenőrzést, s anyagi eszközökkel nem rendelkezik.

Második alapformája szerint a bérletkötés megadottak lát el, mint az épület és a közös helyiségek takarítása, járdaszívás, szemétszennygyűjtés, felvonókezelés, kertgondozás, központifűtés-, melegvíz-, központifűtés-, kapunyitás, világítás be- és kikapcsolása stb. Ilyen bérletkötés létrehozása akkor célszerű, ha tagjainak képzettsége, foglalkozása e munkák elvégzésére kellő lehetőséget ad, bár mód nyílik arra, hogy a bérletkötésébe nem tartozó személyekkel vagy más szervezettel is megállapodjon bizonyos munkák elvégzésében. E munkák ellátásánál — akárcsak a további fejlettebb bérletkötésekkel: egyet — már kellő anyagi fedezettel rendelkezik a házközösséggel kötött szerződés alapján.

Kinek használ?

Az ENSZ-közügyés elvetette a Vietnami Szocialista Köztársaságnak és tíz más országnak a mandátumvizsgáló bizottság elé terjesztett javaslatát. E javaslat lényege az volt, hogy a közgyűlés vegye el végre Kambodzsa képviselőinek jogát a Pol Pot-féle rezsimtől.

Néhány nappal ezelőtt az ENSZ napja alkalmából a világszervezet méltató cikke emlékeztetett arra, hogy a szervezet nem lehet független a változó világ realitáitól. Ez olyan értelemben is igaz, hogy a New York-i üvegpalota nemcsak a változást tükrözi, hanem azoknak az erőknél — sajnos nemegyszer sikeres — erőfeszítéseit is, amelyek a mozdulatlanágot, sőt a visszahúzást szolgálják. A Kambodzsaival kapcsolatos javaslat elvetése újabb bizonyíték arra, hogy ezek az erők az East-river partján is léteznek, hatnak, és ideig-óráig életben tarthatnak veszélyes előtevételeket.

A „Cui prodest?” (Kinek használ?) ősi kérdése nemcsak a bűnüldözésben, de a politikai oknyomozásban is megbízható iránypont. A mostani döntés bizonyosan nem használ a kambodzsi népnek és a világnak. Ez az egyszerű, kizárólagos módszer azt jelenti, hogy csak azoknak használhat, akik ideológiai és politikai municiót keresnek a szembenállást, a konfrontációt szorgalmazó — tehát az ENSZ alapokmányának betűjével és szellemével ellenkező magatartásuk támogatására.

Az előzmények közismertek. Egy viszonylag virágzó kis indokinaí országát Washington háborúba sodort. E háború nyomán rövid időre hatalomra jutott egy csoport, amely vérfürdőben ugyancsak nem szűkölködött századunk egyik legszörnyűbb népirtását produkálta. Ezt a rezsimet söpörte el a kambodzsi népmozgalom Vietnám támogatásával, és rendkívüli nehézségek között hozzáállott a sebek begyógyításához, az élet újrakezdéséhez. Az emberi jogokról oly szívesen szónokoló Nyugat nyomására a világszervezet képviselői jogát mégis megtagadják a romokon új életet teremtő mostani kormányzattól, és odaadják a gyűlölt, ma egyébként is csak határmenti bandák formájában létező korábbiakat.

Ezt viszont — a támogatók új „leleménye” ez — már nem Pol Pot neve fémjelzi, hanem a hercege, Norodom Sihanuk egykori államfője, aki egyébként pedig maga is Pol Poték áldozata volt (családjának több tagját ölték meg a vörös khmer hóhérai), de akiről bebizonyosodott, hogy népével és az igazságnál jobban szereti a hatalmat, sőt annak szármalanságát is — és aki néhány hónapja „koalíciós együttműködést” vállalt korábbi rabtartóival.

Az ENSZ egyik alapvető feladata, hogy a maga eszközeivel segítsen a tűzfeszék kioltásában. Ezúttal sajnos nem egy szörnyű tragédia után végre fellélegző nép jutott oxigénhez — hanem egy mestersegen felízott zsarátok.

Harmat Endre

1031 millió kínai

PEKING (MTI). Kína lakosságának száma július elsején nulla órákor 1 milliárd 31 millió 882 ezer 511 fő volt — jelentette be szerdán a kínai állami statisztikai hivatal, közzétéve az idei népszámlálás első adatait. Kína lakosságához számolták Tajvan, Csinmen, Macau és más szigetek, valamint Hongkong és Macao lakóit is. Nélkülük Kínában 1008 millió ember él. Az 1964-es népszámlálás óta 18 év alatt Kína lakossága több mint 313 millióval nőtt az évi átlagos növekedés több mint 17 millió, azaz 2,1 százalékos mértékben.

Kína legnagyobb városai elővárosokkal együtt Sanghaj (11 859 748 lakos); ezt a főváros követi Peking (9 230 687). Hét kínai tartomány lakosságának száma meghaladja az ötvenmilliót. A sort Szeccuan tartomány vezeti (99 713 310 fő). A fegyveres erők létszáma 4 millió 238 ezer fő. Az analfabéták és félalalfabéták (a 12 éven felüli olvasni egyáltalán nem, vagy csak kicsit tudó személyek) száma: 235 millió 820 ezer. Arányuk 19 év alatt 38,1 százalékról 23,5 százalékra csökkent.

Eredményesen gazdálkodnak a halászok

Ülést tartott a TOT elnöksége

Eredményesen gazdálkodnak a halászat területén a halászat-területi elnökségek és a tógazdasággal is rendelkező mezőgazdasági tsz-ek — állapították meg a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa elnökségének szerdai ülésén, melyen Szabó István elnökolt. Három év alatt a 30 százalékos országos átlaggal szemben 85 százalékkal növelte a halhús-termelést. A belterjes gazdálkodással hasznosított vízterület kétszeresére bővült, és pedig úgy, hogy a termelést elősegítő beruházásokhoz nem vettek igénybe állami támogatást, és időközben csökkent a kezelésükben levő nyílt vizek területe is. Az országosan évente megtermelt mintegy 40 ezer tonna halhúsunk több mint egyharmadát a szövetkezetek adják. A szövetkezetek arának mintegy felét a gyomai Viharosok, a hajdúszoboszlói Bocskai, a nyíregyházi Alkotmány és a szegedi Tisza Halászat Termelőszövetkezetek fogják. A szövetkezetek kiegészítő tevékenységet is vállaltak: például halászcárdákat és más létesítményeket tartanak fenn. Termelési értékük fele az ilyen kiegészítő tevékenységből származik.

Röviden a nagyvilágból

PRÁGA (MTI). — Arany János-émlékversenyt rendezett kedden Prágában a Magyar Kulturális Központ a költő halálának 100. évfordulója alkalmából. A zenés irodalmi műsorban neves csehszlovák színművészek adták elő Arany legszebb verseit.

MADRID (AFP). — Madridban és Valladolidban az utóbbi napokban összesen 18 szélsőjobboldali személyt tartóztattak le, akik állampolgárságukat feladva Spanyolországba érkeztek, hogy a kormányzatot megfélemlítsék és megbizhatóan intézze, jobban óvja, gondozza az épületet. Emellett anyagi haszonra is szert tettek, ha a költségnormatívákban előírányoztnál jobban gazdálkodik az anyagi eszközökkel. Az így megszerzett összegek magukéba tartoznak, amit a lakbér további csökkentésére vagy egyéb célra használhat fel.

BÉCS (MTI). — Szerdán a bécsi Stadhalleban megkezdte munkáját a kormány-párt, az Osztrák Szocialista

NAPIRE A nyug

Társadalmunkban nyugdíjasok, köztük Megyénkben több nyugdíjas él, mintegy 100 ezer fő.

Helyzetük, sorsuk, volt a témája a Pedagógiai Bizottságának. A több mint 2000 pedagógusok sok hozségekre hívta fel a figyelmet az eredmények gyérségét, a fejlődés, a tevékenység megőrzését, az egyéni emlékeim ad több szó esett a feladatról.

Érdek

A nyugdíj-előlétesítési helyet kapott már a kalmi jellegű volt, re való felkészítésre kevés. A nyugdíjba segítségre van szükség, talos ügy intézésében eligazításban, sőt a gének megállapításáig mindig elég tájékozott mennyi is a tényleg paszlatok szerint s állapítás. Ezért a do gitségre, munkajogi sűgük.

A nyugdíjasok állmát vet fel. A társas ket egyeztetni kell, annak lehetőségeit k lalkozásra. A képes ra nő, ésszerű hely nyugdíjasokat alkal jogszabályellenes v a nyugdíjasokom ak írja elő a bérminim sítés esetén, illetve kalmazás esetén. So bérért is vállalná a szakszervezet nem tá djasok munkájának. A jogszabályok álta esetben meg kell k jukra szükség van.

Kell-e f a nyugd

Az időskorúakkal állami szervek gondalmi feladatává válik doskodást is pótlón

Van egy munkaer kodási módszer, a hívnak: Santa Clara szisztéma földöntülk hez való viszonyáról gyon tudok, annyit. Santa Clara egyike a rugalmas munk nek, amelyekkel állo tak a dolgozók, f attól, hogy hívók v lenek.

Mi is az a rugalm karend? Valami amiért nemcsak s toznak, hanem min ésszerűnek is tartj dasági előnyeit s bérletszámoló vagy kedő kötött mu dolgozik, független hogy a terhelés ne letesen oszlik meg a napokon belül az. A bérletszámoló és ló teendői például a hónap végén és rűsödnek, az üzlet javarészt delután a vásárlók. És ha körülmezzünk, kid van olyan területe daságnak, ahol munkatempóra le ség. Inkább az jelle óránként, hetenker gyvedvényként váltó végzendő munka ge.

Mindezek alapja esszerű, hogy a nagyságához igaz munkarendek. Vag gozó munkával töl kaidejét, ne pedig vasással, ülter hásszal, ülterhált szített munkatemp ka nélküli időtölt minden bizonyos val kiaknázhatók, vagy másutt — az napok; napok. Ugy vállalatoknak is hogy a munkarend leginél jobban iga gazdálkodó szerve nyeihez. Hogyan? A egyelőre inkább a

NAPIRENDELEN

A nyugdíjas pedagógusok helyzete

Társadalmunkban egyre nő az idős korú nyugdíjasok, köztük a pedagógusok száma is. Megyeinkben több mint 2000 nyugdíjas pedagógus él, mintegy 1000 Debrecenben.

Helyzetük, sorsuk, a velük való törődés volt a témája a Pedagógusok Szakszervezete megyei bizottsága legutóbbi ülésének.

A több mint 2000 kérdőív feldolgozása, valamint a jelenlévő aktív és nyugdíjas pedagógusok sok hozzászólása fontos jelzésekre hívta fel a figyelmet. Számba vették az eredményeket: az üdültetés és a segélyezés fejlesztését, a nyugdíjasok ebédeltetésének megoldását, az alaposabb nyugdíjelőkészítést, az egyre több Pedagógus Szolgálati Emlékérem adományozását. De sokkal több szó esett a feladatokról, a tennivalókról.

Érdekvédelem

A nyugdíjelőkészítés az oktatásban is helyet kapott már korábban, de inkább alkalmi jellegű volt, főleg a nyugdíjas életre való felkészítésre szorított. Ez ma már kevés. A nyugdíjra készülőknek tényleges segítségre van szükségük a tömerdek hivatalos ügy intézésében, a jogszabályok közti eligazításban, sőt a nyugdíj helyes összegének megállapításában is. A dolgozó nem mindig elég tájékozott, nem tudja, hogy mennyi is a tényleges nyugdíjalap, a tapasztalatok szerint sok a téves nyugdíj-megállapítás. Ezért a dolgozóknak gyakori segítség, munkajogi tanácsadásra van szükségük.

A nyugdíjasok alkalmazása is sok problémát vet fel. A társadalmi és egyéni érdekeket egyeztetni kell. Aki szívesen dolgozik, annak lehetőséget kell adni a további foglalkozásra. A képesítés nélküliek száma újra nő, ésszerű helyettük inkább tapasztalt nyugdíjasokat alkalmazni. Helytelen és jogszabályellenes viszont, ha az intézmény a nyugdíjasokon akar „spórolni”. A törvény írja elő a bérminimum megadását helyettesítés esetén, illetőleg a bérszintet tartós alkalmazás esetén. Sok pedagógus alacsonyabb bérrel is vállalja a munkát, ezt azonban a szakszervezet nem támogathatja, mert a nyugdíjasok munkájának leértékelését jelentené. A jogszabályok által előírt bért minden esetben meg kell kapniuk, ha a munkájukra szükség van.

Kell-e foglalkozni a nyugdíjasokkal?

Az időskorúakkal való törődés nemcsak az állami szervek gondja, egyre inkább társadalmi feladatává válik. Sokszor a családi gondoskodást is pótolni kell, de a családban

élőknek is fontos lehet, hogy egy nagyobb közösséghez tartozzanak. Ezek a társadalmi feladatok nagy részben a szakszervezetekre várnak.

Az idős pedagógusok többsége valamilyen szakszervezeti egységhez tartozik, sokan — főleg vidéken — a régi intézményünk alapszervezetének tagjai. Másutt — főleg városokban — nyugdíjas alapszervezetek működnek. Helyenként élénk klubélet alakult ki, közös kirándulásokat szerveznek. A kis településeken szétszórta élő idős nyugdíjasokkal viszont nehéz a kapcsolattartás. A vidéki nyugdíjasok általában hátrányosabb helyzetben vannak. A segítség, a közösségi élet formái körükben nehezebben alakíthatók ki.

A Pedagógusok Szakszervezetének megyei bizottsága most is — mint már oly sok rétegpolitikai feladat során — újszerű, humánus megoldásokat keres, és nem is eredménytelenül.

De gondok is vannak: a kép a megye és Debrecen nyugdíjasairól nem teljes. Nem lehet pontosan tudni, hogy kik a teljesen egyedülálló, a támogatásra szoruló, kik azok, akik a legalacsonyabb, 2000 Ft alatti nyugdíjra élnek. (Az eddigi, hiányos adatok szerint a 2200 nyugdíjas oktatásügyi dolgozó közül kb. 350-nek a nyugdíja van 1600 és 2000 Ft között.) Kevés adat érkezett a 80–90 évesekről. Vannak olyanok, akik nem tagjai semmiféle alapszervezetnek. Ezek felderítése további feladat: személy szerint meg kell ismerni valamennyi nyugdíjas helyzetét, hogy a segítség módját is meg lehessen találni. Ez elsősorban az intézmények, a régi munkahelyek kötelessége.

A több mint 2000 kérdőív és a személyes tapasztalatok megyei szintű látásmódrá, áttekintésre adtak lehetőséget. Ezek alapján a feladatok körvonalazódtak: többek között nyugdíjelőkészítő albizottságot kell létrehozni a megyei tanács művelődésügyi osztályával közösen, folytatni kell az adatlapok kitöltését, ki kell alakítani a nyugdíjasokkal való személyes foglalkozás módszereit minden intézményben. Támogatni kell a Szolgálati Emlékérem és az azzal járó anyagi jutalmazás adományozását minden arra érdemes pedagógusnak. Az aktív munkát vállalók beérését megnyugtatóan és igazságosan meg kell oldani. Általában növelni kell az alapszervezetek felelősségét a nyugdíjasokkal való kapcsolattartásban.

A humánus törekvések, a folyamatos gondoskodás mellett a közösségi élet formáinak és tartalmának őrzése nemcsak a pedagógustársadalom ügyei. Bizonyos, hogy más szakmák szakszervezeti munkásai is hasonló utakat, módszereket keresnek, s ha a konkrét anyagi segítségre nincs is mindig elegendő erő, sokszor egy ajtónyitás, egy kedves emberi szó is nagyon sokat jelenthet. Erre pedig mindig van lehetőség.

Bényei Kálmán Erzsébet

Rugalmasabb is lehetne

Van egy munkaerő-gazdálkodási módszer, amit úgy hívnak: Santa Clara. Noha a szisztema földöntúli lényekhez való viszonyáról nem nagyon tudok, annyi tény: a Santa Clara egyike azoknak a rugalmas munkarendeknek, amelyeket áldani szoktak a dolgozók, függetlenül attól, hogy hívők vagy hitetlenek.

Mi is az a rugalmas munkarend? Valami olyasmi, amiről nemcsak sokan áhítoznak, hanem mind többen ésszerűnek is tartják, és gazdasági előnyeit sorolják. A bérelszámoló vagy a kereskedő kötött munkaidőben dolgozik, függetlenül attól, hogy a terhelés nem egyenletesen oszlik meg a napok és a napokon belül az órák közt. A bérelszámoló és a könyvelő teendői például általában a hónap végén és elején sűrűsödnek, az üzemeltetők pedig javarészt délután térnek be a vásárlók. És ha alaposan körülnézzük, kiderül: alig van olyan terület a népgazdaságban, ahol egyetlen munkatempóra lenne szükség. Inkább az jellemző, hogy óránként, hetenként vagy negyedévenként változik az elvégzendő munka mennyisége.

Mindezek alapján az lenne ésszerű, hogy a feladatok nagyságához igazodjanak a munkarendek. Vagyis: a dolgozó munkával töltse a munkaidőjét, ne pedig egyszer olvasással, üres fecsegéssel, másszor túlerhelten, megfeszített munkatempóban. Munka nélküli időtöltés helyett minden bizonnyal hasznosabban kiaknázhatók — odahaza vagy másutt — az órák, félnapok; napok. Ugyanakkor a vállalatoknak is érdeke, hogy a munkarendek a jelenleginél jobban igazodjanak a gazdasálgazdálkodó szervezetek igényeihez.

Hogyan? A módszerrel egyelőre inkább a szakiroda-

lomban találni példákat, a gyakorlatban alig. Pedig választék akad bőven. A munkarendek változatosabb formái alapvetően kétféleképpen alakíthatók ki: a rész munkaidőben foglalkoztatottak létszámának növelésével, illetve a teljes munkaidőben dolgozók rugalmasabb időbeosztásával.

Ami az első módszert illeti, a rész munkaidős foglalkoztatás nálunk rendkívül szűkörű: az aktív keresők mindössze két százaléka dolgozik így, tekintélyes hányaduk nyugdíjas. Holott nyilvánvalóan a társadalom más rétegei is feláldoznak jövedelmük egy részét a többlet szabad időért. Az is elképzelhető, hogy akadnak, akik csak ilyen módon tudnának munkába állni. A egyes-levők munkavállalásának szabályozása, illetve az előírások módosítása valószínűleg növeli a rész munkaidősök táborát.

A Santa Clara modell szerint a gazdálkodó szervezet és a dolgozó felvétele szerződést köt a következő hat hónapban teljesítendő munkaidőre. A megállapodásban azt is rögzítik, hogy (a vállalati igényekhez és az egyéni körülményekhez igazodva) hetenként hány órát dolgozzon a munkavállaló. Egy másik modell szerint szerződés köthető az éves munkaidő 100–90–80 százaléka — az alsó határ 40 százalék. Így alkalom kínálkozik arra, hogy szinkronba hozzák a munkacüccsokat és a létszámot. Ugyanakkor például egy 50 százalékos munkaidőben foglalkoztatott bér-elismó bérrel, ha a vállalat minden hónapban a legkritikusabb két hétben veszi igénybe idejét, nem a letöltött időhöz, hanem az elvégzett munkamennyiséghez kell igazítani.

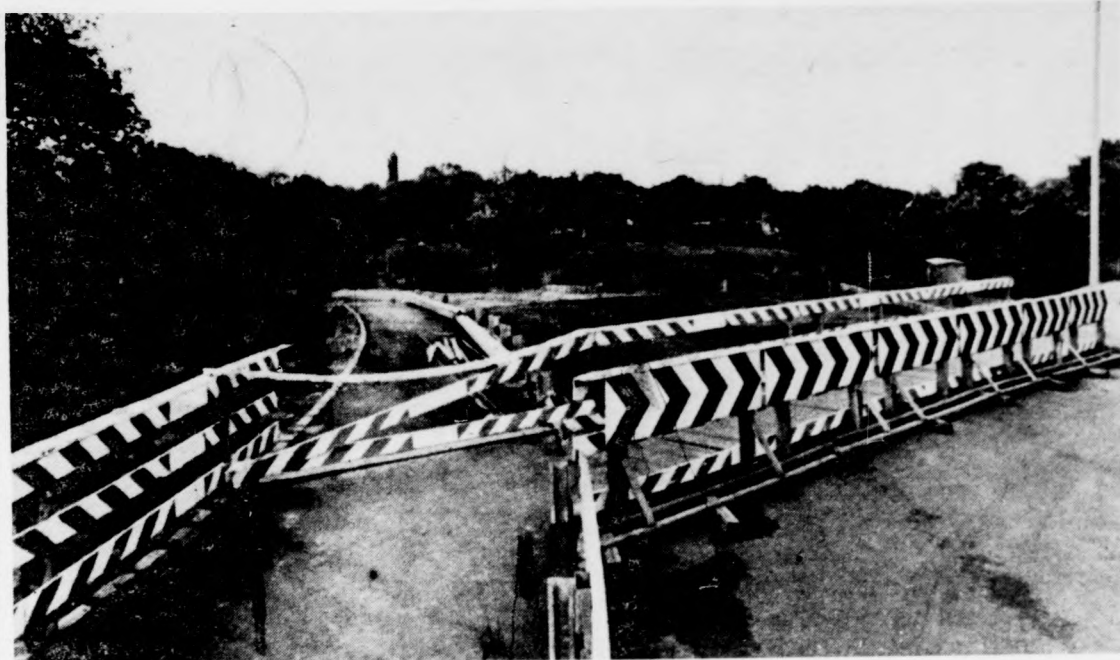
A rész munkaidős foglalkoztatás másik módszere a „job

sharing”, az úgynevezett munkakör-megosztás. Ez például: a job shoringben dolgozó vállalat egy teljes munkaidős beosztást. Ezzel a módszerrel a csoporttagok esetleg a munkán kívül is helyettesíthetik egymást. Például: a job sharingban dolgozó egyes-levők közül mindig az ügyel valamennyi gyerekre, aki éppen nem dolgozik.

A rész munkaidős foglalkoztatás hasonlóan több kidolgozott módszer van a teljes munkaidős foglalkoztatás rugalmasabbá tételére. Az egyik szisztema: a vállalat több munkakezdeti időpont felajánlásával, kizárólag a fix időt határozza meg. Vagy: a peremidőn belül, például 6 és 10 között, a dolgozó — naponta változtatathatóan — maguk döntenek a kezdési időpontról. Más: a gazdálkodó szervezet csupán az úgynevezett törzsidőt kéri számon, a teljes munkaidő hetente vagy havonta (egy elszámolási időszakon belül) kiegyenlíthető.

S ezzel nem merültek ki — a dolgozó és a vállalat választási lehetőségét egyaránt fokozható — módszerek. Mindazonáltal nálunk egyelőre kevés vállalatnál alkalmaznak rugalmas munkarendeket. Pedig a külföldi példák arra is bizonyítékok szolgálnak, hogy több műszakos üzemekben, gépek, munkapadok mellett is lehet élni a rugalmas munkarendek adta lehetőségekkel. A rugalmas munkarend több lehetőséget teremt a munkaerő-kereslet és -kínálat egyensúlyához. Minden korábbról inkább figyelembe veszi a dolgozó egyéni körülményeit, s figyelembevetésével teszi a munkát. Ilyen alapon az is elképzelhető, hogy mérséklődnek a munkaidő-kiesések, és (sok helyen) a jelenlévő helyett a tényleges munka válik fontossá.

Molnár Patricia

Készülnek a homokkerti felüljáróra csatlakozó rész szerkezetei

Épül a keleti tehermentesítő út

Épül Debrecenben az úgynevezett keleti tehermentesítő út befejező szakasza, a Béke útja és a homokkerti felüljáró közé eső rész. A Vörös Hadsereg útjának tehermentesítését, illetve a város északi-északnyugati részének a délkeleti iparterülettel való összeköttetését javító útszakaszt a KELET-TERV terv alapján (a Közüti Beruházó Vállalat közreműködésével) a Debreceni Közútépítő Vállalat építi. A mintegy 55 millió forintba kerülő beruházás előreláthatólag 1984 eleje táján készül el.

Bontják a Béke útja 25. számú házat, az utolsó épületet, amely még útjukban állt az építőknél

Közművesítés (Iklódy János felvételei)

Építik az emelt úttest részujét

Labda a falhoz

A szomszédasszony csengett. Az arca egészen fel volt dülva, szinte lángolt. Már amennyire a folyosói gyöngye lámpafényben, így estefelé, látni lehetett. A szemei megnagyobbodtak, és a szája félig nyitva volt, hogy rögtön mondhasa a mondókáját, amint feltárom az ajtót. Mondta is.

— Most már szólnom kell — kezdte köszönés helyett —, mert a gyerekei a falhoz dobálják a labdát, és folyton puff! puff! csak ezt hallom a konyhában. Hiába szólok nekik, újra csinálják. Most már... ugye...

— Nahát! — mondom —, mert jó szomszéd akarok lenni, s megícsásk boldog békében élni egy tisztes házban ötszázadmagammal, mint folyvást perlekedni. — Ne tessék haragudni! Majd én beszélek velük. — S már megyek is le az utcára dühösen, felajzva. Bűdös kölykök! Hát nem megmondtam, hogy ne dobják a falhoz a labdát! Hogy ne zavarják a lakókat! Nem értenek a szóból. De a lépcsőfordulóban már lassított, érzem, nyugodtabb ritmus ver a szívem, és a tudóknak sincs szüksége annyi levegőre. Dühöm ernyed.

Az emlékezet elhív egy régi képet. A kisfiú egy vidéki ház falánál labdát dobál, s az pattog a vakolatban. Mert jó játék volt kettesben a fallal: labdádat dobod a merev anyaghoz, s lesed, hogy az hova pattintja vissza.

De itt? Egy lakótelepen? Itt mégse járja! Meg kell érteniük a gyerekeknek, hogy ezek a falak nem ilyesmire valók. Itt nincsen udvar, a játszótér is messzebb — mást és másképp kell játszani. Megszokhatták volna már, hiszen négykézláb koruktól kezdve mást sem hallanak a lakásban, mint hogy halkabban, csendesebben létezenek, ne trappoljanak, ne kiáltásokat, alattunk, felettünk, mellettünk em-

berek élnek. És most tessék! Falhoz dobálják a labdát!

Ismét sietek. Ezt egyszer és mindenkorra meg kell beszélni velük. Majd dühös leszek, és tele haraggal, hogy lássák milyen rosszat repkednek a fejük felett, négy keréken gurul az emberiség, egy szobába rántja a világot a televízió, és akkor én a gyerekektől elvegyem a labdát? Amikor már annyi személyes tér, saját terület sem jut nekik a világból, ahol egy cigánykereket vehetnének?

Nono! Csak ne essem túlzásba! Meg a végén én fogom majd a szomszédasszony konyhafalához rugdosni a labdát, úgy belelőve magam a gyermekek védelmébe. Azért annyira nincs igazuk. A békes egymás mellett élés technikáját már most meg kell tanulniuk: türelmesnek kell lenniük, hogy mások hozzájuk türelmesek legyenek. S hogy ez egy lakótelepen emberfeletti erőfeszítésbe kerül? Különösen a gyerekek számára? De — azt mondják — csak ezzel az építési móddal kerülhet sok ember feje fölé (és talpa alá) fedél. S ez fontos szempont, ha igaz.

— Fiúk! — kiáltom. — Kész a vacsora! — S mikor odaérnek, szomorú a hangom: — Miért dobáltátok folyton a falhoz a labdát? A szomszéd néni szólt... — Hova dobáltuk? — szakít félbe a szemtelenebbik, a kisebb, és mig a válasz ott vibrál a rovarretetekről moszkos lámpaburák körül, elmegyünk vacsorázni.

Nógrádi Gábor

POLGÁRI VÉDELEM

MUNKALÁTOGATÁS

Bolgár vendégek Szoboszlón

Rendkívül szoros — ugyanakkor színes — munkaprogramot teljesített az október 14-én meggyekben járt bolgár hadmérnöki delegáció. Azzal reggel nyolc órakor már a hajdúszoboszlói polgári védelmi bázis tanácskozótermében ültek a Bolgár Néphadsereg mérnökei, vezetőiükkel, **Dicsó Dimov** Dicsév vezérőrnaggyal együtt, hogy részletes tájékoztatást kaphassanak a megyei pv-munkáról s az oktatási bázisról, melyet részletesen meg is tekintettek. **Dr. Hegedűs Gábor** ezredes, megyei pv-parancsnok lényegretörően ismertette a szervezeti felépítést, az oktatás-képzés különféle szintjeit, tárgyi feltételeit. Az alapos elméleti-gyakorlati bemutató után a délelőtti órákban még rövid fürdőzésre is jutott ideje a bolgár delegációnak — s ezután a küldöttség és a kísérőjükben a magyar pv-parancsnokok, köztük **Papp T. Vilmos** országos parancsnokhelyettes, Berettyóújfaluba utazott.

A Berettyóújfalui városi Tanács épületében **Kovács Lajos** tanácselnök mind a várost, mind polgári védelmi szervezetét és munkáját részletesen bemutatta. A bolgár küldöttség tagjai itt is számos kérdést tettek fel, hiszen utazásuk célja elsősorban munkalátogatás volt. Igen hasznosnak értékelték a bolgár mérnökekre az ELZETT berettyóújfalui gyárában tették. Nem véletlenül, hiszen a szóbeli tájékoztató után, bejárva a korszerű gépekkel felszerelt üzemet, látva a gyors és pontos munkát, amit a dolgozók — köztük fiatal szakmunkáslányok — végeznek, s a munka elszállításra való eredményét: a több színű fémhálót, az evőeszközöket, poroltókészülékeket: a bolgár vendégek jó benyomásokkal tértek vissza a tanácskozó terembe a késő délutáni órákban, hogy mindennek ismeretében szakmai jellegű kérdéseket is feltegyenek.

Összességében szólva a budapesti programból kiszakított, Hajdú-Bihar megyére szánt egy napról, **Dicsó Dimov Dicsév** vezérőrnagy, akárcsak a küldöttség többi tagja, megköszönte a számukra is hasznos, célrator munkaprogram szervezését, a tájékoztatókat, melyek sok alapos ismerettel erősítették tovább a bolgár és a magyar polgári védelem közötti jó kapcsolatot.

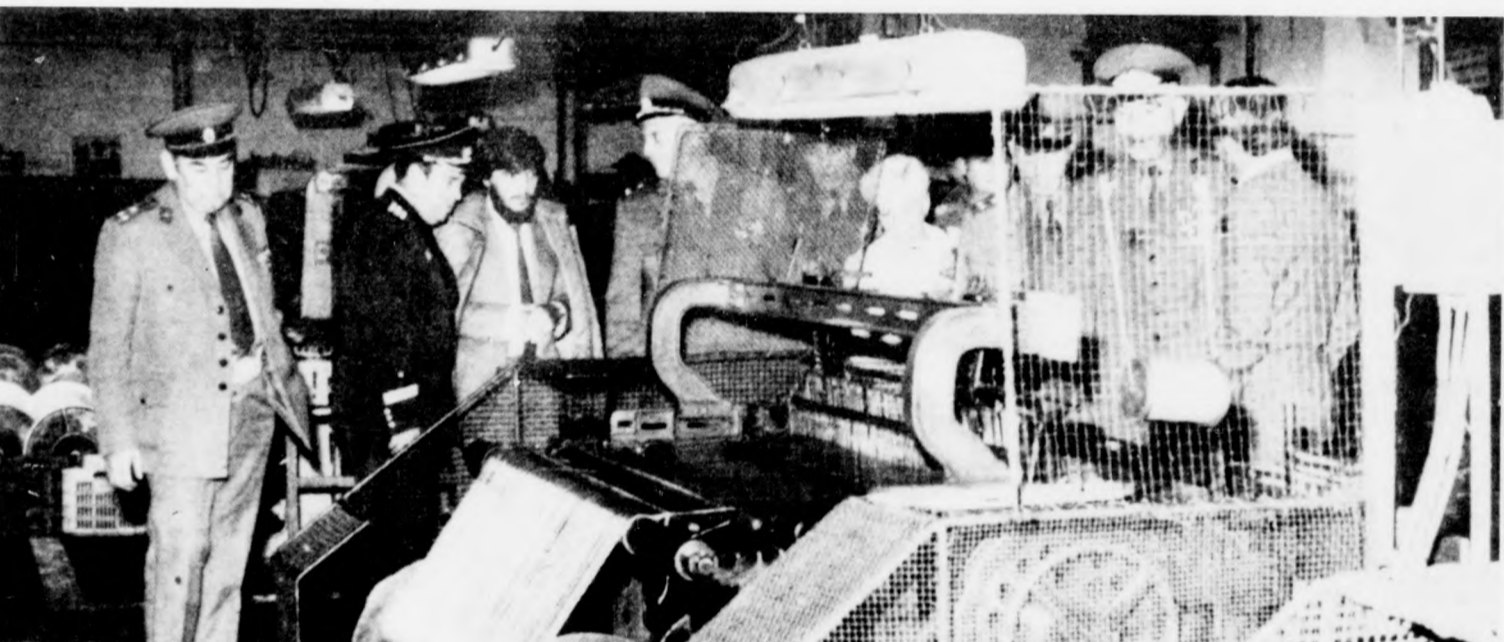
A bolgár küldöttség tagjai

Dicsó Dimov Dicsév vezérőrnagy munkatársai kérdéseit halgatja, hogy ezekre választ kaphassanak magyar vendéglátóiktól

A hajdúszoboszlói pv-bázison a bemutató szükségkórház jól szolgálja a kiképzést — állapították meg a bolgár vendégek

BERETTYÓÚJFALU:

A városi rang kötelez

Berettyóújfalut magát a történelmi források először 1285-ben említik, mint Miklós bán „Ujfaluját”. Ebből az adatból is kitűnik, hogy a későbbi névadó település a tatárdúlás után keletkezhetett, s kezdetben kis jobbágyfalu volt. 1920-ban Berettyóújfalui Bihar megye székhelye lett, 1950-ig, azaz Hajdú-Bihar megye kialakításáig, 1950-től járási székhely, 1979. január 1-től város.

Berettyóújfalun 50 éve halad a tényleges városra fejlődés útján. Ennek voltak felívelő és visszafogott periódusai. A szocialista városfejlesztés a legutóbbi 15 évnél köszönhető. Berettyóújfalun a bihari részen ipari, közlekedési, kereskedelmi, oktatási, művelődési és egészségügyi központ.

Hosszasan lehetne sorolni a városra alakulás utáni államigazgatási, építési, fejlesztési gondokat, terveket. De hasonló átalakulás van a polgári védelem területén is. Ezt mutatja a beszámolat, melyben a városban levő üzemek, intézmények adtak számot a polgári védelmi feladatok teljesítéséről **Dr. Hegedűs Gábor** ezredesnek, a Polgári Védelem Hajdú-Bihar megyei törzsparancsnokának.

Bencze Mihály a riasztó szakszolgálat eredményeiről

és gondjairól számolt be. A szakszolgálat parancsnoka és személyi állománya megfelel a követelményeknek, felkészültsége jó, s ezt a tesztlapos vizsgáztatások és a gyakorlati foglalkozások sikeres lefolytatásai bizonyítják. A szolgálat eredményesen készült fel a tömegkatasztrófák elhárítására, amit a 80-as évek végrehajtott árvízvédekezési munkái is mutatnak: nagy kártól mentették meg a népgazdaságot. Persze vannak gondok is, a riasztó berendezések javításához az anyagellátás nem mindig időben kapcsolódik, kevésnek bizonyulnak a tartalék sztrénák. A tervek naprakészek, alkalmasak a feladatok végzésére.

Gyenge Lajos, az állami gazdaság igazgatója jelentette, hogy önvédelmi egységek, az állat- és növényvédelmi komplex század állományának kiképzését saját parancsnokaik végezték. A VI. ötéves terv egyik fontos feladata számukra: a meglévő pénzeszközökkel növelni az anyagi-technikai ellátást.

Katona Sándor AFESZ-elnök jelentéséből kitudt, hogy a polgári védelmi feladatokat hivatali tennivalónak tekinti. Ő a műszaki szakasz és a törzsvetési gyakorlat eredményeiről adott számot.

Körösi Béla, a Búzakalász Tsz elnöke elmondta, hogy a tsz termőterülete 2523 hektár, a termelés érték 60 millió forintot tesz ki. A tsz termelési értékének 70-80 százalékát a növénytermesztés és az állattenyésztés mint alapvető tevékenység biztosítja. Van egy nagy teljesítményű „B-15”-ös terményszárítójuk is.

A polgári védelmi egységek felkészítését ez éven is eredményesen fejezték be. Nem ismeretlenek előttük a polgári védelmi felkészítés különböző módszerei. Ez éven az előírások megfelelően a gyakorlati felkészítést helyezték előtérbe. A termelőszövetkezetek dolgozóinak differenciált felkészítését üzemi szinten szervezték. Hasznosnak ezek a kiképzések, mert segítséget adnak békés időben is az egyes fertőtlenítési feladatok elvégzéséhez.

A Dózsa Tsz 4500 hektár területen több mint 600 taggal gazdálkodik, vagyona eléri a 150 millió forintot. Polgári védelmi szervezetének irányítói a gazdasági vezetők — mondta **Balázs Imre**, a tsz elnöke. Gondot fordítanak a költségvetésükben biztosított pénzeszközök hatékony felhasználására, s nagy gondal tárolják és kezelik a rendelkezésünkre bocsátott anyagokat is. Dolgozóink differenciált felkészítése igazodik egy rendkívüli helyzetben jelentkező feladatok sikeres megoldásához.

Erdei Sándor, a Hajnal Tsz elnöke beszámolt arról, hogy a nagy kiterjedésű legelőterület miatt fő üzemáguk az állattenyésztés, ezen belül is a juhászat.

Az önvédelmi egységek együtt gyakoroltak a tsz-tal. A gyakorlat során egy biológiai kárhelyet számoltak fel. A gyakorlatnak kettős haszna volt. Nemcsak az ismereteiket bővítették a dolgozók, hanem megelőző munkát is végeztek, és gyakorolták a bármely időben előfordulható állatmegbetegedések megelőzését, illetve leküzdését.

Kovács Lajos, a polgári védelem városi parancsnoka az értékelést így foglalta össze: „Célunk, hogy megfigyeljünk azoknak a követelményeknek, amelyek előírják, hogy a polgári védelmi szakszolgálatok legyenek képesek az elemi csapások, természeti és üzemi katasztrófák idején is az emberi életet, az anyagi javak megmentésére.”

A beszámolatok eredményeit hűen tükrözték a Polgári Védelem Országos Parancsnoksága ellenőrzésének tapasztalatai is, mely megállapította, hogy a part- és állami határoztokban foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében a városban a pártbizottság segítségével, a tanácselnök vezetésével jól tervezett, szervezett, kiemelkedően eredményes polgári védelmi tevékenység folyik.

50 éves a Szovjetunió polgári védelme

Fél évszázaddal ezeleztől — 1932. október 4-én — hagyta jóvá a Szovjetunió Népbiztosainak Tanácsa „A Szovjetunió légvédelmének irányelvei”-t, ebben a dokumentumban határozta meg először a helyi légvédelem feladatát, szervezeti felépítését, irányítását és tevékenységét. Ez alapvető okmányban rakta le a kormány az egységes légvédelmi szervezet (a jelenlegi polgári védelmi rendszer) alapvető szabályait.

Ez ötven év alatt a szocialista hazáé védelme az egész szovjet társadalom — az állami szervezetek, a társadalmi szervezetek, a szövetkezetek és az állampolgárok — legfontosabb ügyévé vált. Ugyanakkor a Szovjetunió — létrejötté óta — megszakítás nélkül, nemzetközi színpadon következetes harcot folytat a háború veszélyeinek elhárításáért és végleges megszüntetéséért. De addig is minden intézkedést megtesz az ország védelmi képességének fokozására, a hátrország ellenálló képességének szilárdítására.

Folyamatos harcban a hazáért

A Szovjetunió több mint fél évszázados története lényegében folyamatos harc, erőfeszítés a hazáé védelme érdekében. Létrejötté óta a tőkés országok fokozták háborús felkészülését. Aggresszív elszármazást következett a Távol-Keleten. A japán militarizmus, elfoglalva Mandzsuriát, közvetlenül határos lett a Szovjetunió keleti részével. Nem sokkal később Németországban uralomra jutott a fasizmus. Megalakultak az ellenséges imperialista tömbök, és az így kialakult helyzetben — ma már megfelelő történelmi távlatból is megjelölhetően — a Szovjetunió Kommunista Pártjának 1934-ben megtartott XVII. kongresszusa helyes következtetéssel állapította meg, hogy a dolog nyilvánvalóan egy új háború — a II. világháború — felé haladt.

Ebben az időszakban kezdődött a nyugati országokban a légierő — különösképpen a bombázó légierő — fejlesztése, a készülődés a vegyi háborúra. Ebben a helyzetben erősebben tudott fel a Szovjetunióban is a lakosság, az ország gazdasága (ipar, közlekedés, szolgáltatás, mezőgazdaság stb.) megbízható védelmenek szükségessége a potenciális ellenség ellen.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának és kormányának határozata, illetőleg intézkedései alapján fokozott ütemben folyt az ország védelmi képességének, ezen belül a szervezett polgári védekezésnek a fejlesztése.

Azért, hogy a lakosság felkészüljön a légitámadások hatásai elleni védelemre, tulajdonképpen már a Szovjetunió létrejötté óta működő légvédelem és vegyi védelem hagyományaira és tapasztalataira alapozva, már 1935-ben széles méretekkel oltott, tervszerű és rendszeresre vált a lakosság oktatása és a helyi légvédelmi alakulataiba bevont dolgozók kiképzése. 1940-re ezeknek az alakulatoknak a száma már elérte a 20 ezret. Folyt a felkészülés a szervezett polgári védekezésre a városokban, a községekben, az üzemekben, a kolhozokban és szovhozokban egyaránt.

Helytállás a második világháborúban

1941. június 22-én, moszkvai idő szerint hajnali 4 órakor, amikor a fasista Németország hadüzenet nélkül megtámadta a Szovjetuniót, és ezt követően az egész honvédő háború időszakában, szüntelenül beigazolódtak Leninnek még 1905-ben elhangzott mondané, hogy mindörökké elmúlik az az idő, amikor a hadseregek a háborút a néptől elszakadva vívták, ma már a népek a háború tevékeny részesei.

Az említett lenini kijelentés helytállóságát igazolta az egész lakosságot felölelő szovjet légvédelem a II. világháború időszakában kifejtett tevékenysége. Kudarcba fulladtak a hitleri légierő hadvezetések tervai, hogy a légierő megzavarja az ipar, a közlekedés, a szolgáltatás, a híradás folyamosságát, elpusztítsa a lakosságot.

A rendkívül súlyos helyzet ellenére a Szovjetunióban a hátrország szilárdnak bizonyult, és képes maradt a fegyveres erők számára biztosítani a végső győzelemhez szükséges eszközöket.

Az említett lenini mondané a II. világháború óta eltelt több évtized ellenére sem veszítette el jelentőségét és időszerszerűségét. Jelenleg — a rakéta-atomfegyverek korszakában — a hátrország jelentősége még tovább fokozódott, és a szervezett polgári védekezés — a polgári védelem — intézménye, illetőleg rendszere stratégiai jelentőségű tényezővé vált.

Korszerű követelmények

A szervezett polgári védekezésnek minőségileg megváltozott és megnőtt szerepét és jelentőségét juttatja kifejezésre az a változás is, hogy a Szovjetunióban a helyi jellegű védekezésre hivatott „helyi légvédelem” 1961-ben az átfogóbb, össznépi védelemre hivatott polgári védelemre váltja fel. Mindez a minőségi jellegű változás (bár a polgári védelem alkotó módon felhasználta a helyi légvédelem háborús tapasztalatait) a korszerű követelményeknek megfelelően az intézkedések olyan komplexumát jelenti, amelynek alapján a felkészülés alkalmas a lakosság, a termelés, az igazgatás, a szolgáltatás stb. tömegpusztító fegyverek hatásai elleni védelemre.

A tömegpusztító fegyverek hatásai elleni szervezett védekezés fejlesztésének követelménye alapján a polgári védelmet szervezetenként fejleszteni kell a településeken és a népgazdasági létesítmények, a lakosság, az állatállomány, az élelmiszer és a víz rakéta-atomfegyverek hatásai elleni védelemre alapvetően elvi. Alkalmazni kell a korszerű védekezés módszereit. Biztosítani kell a polgári védelem rendszerének megfelelő irányítását és funkcionálását.

E tevékenység szükségességét csak aláhúzzák az utóbbi időben a világban lejátszódó események.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és Kormányja — az említett intézkedések mellett — mindent megtesz azért, hogy elhárítsa és végleg megszüntesse a termonukleáris katasztrófa veszélyét. A világ népei előtt ismertek a Szovjetunióknak a béke megőrzésére irányuló javaslatai.

Mindenki előtt kétségtelen azonban az is, hogy a haditechnika fejlettsége folytán, a jelenlegi viszonyok között minden ország, így a Szovjetunió számára is rendkívüli jelentőségű feladat a lakosság, az ipari és mezőgazdasági üzemek felkészítése a tömegpusztító fegyverek hatásai elleni védelemre. Ez egyébként olyan állami meretű és fontos feladat, amelyben a részvétel minden szervezet, minden állampolgár kötelessége.

Ez fogalmazódik meg a Szovjetunió Kommunista Pártja határozataiban és a szovjet kormány intézkedéseiben. Az erre irányuló utasítások, intézkedések végrehajtása iránti felelősség hatja át immár 50 éve a szovjet polgári védelem parancsnokait, törzseit, szakszolgálatát, a települések lakosságát és a társadalmi szervezeteket, amelyek — a pártszervek irányításával — minden szükségességet megtesznek azért, hogy a Szovjetunió polgári védelme, a fél évszázados tapasztalatokra és eredményekre alapozva, megfeleljen a reá háraló, korszerű feladatoknak.

ISKOLÁK

Szabad

Az ötnapos tanítási hvezetése szükségsszerűen után vont a diákok munkarendjének sülását. Hogy milyen sal van a kollégiumokbó diákokra, az ott a pedagógusokra és tud dolgozókra az ötnapos kahét, arról két intéz ben gyűjtöttük össze a pszatlatokat.

I. Móra

A Zákány utcai Móra renc Kollégiumban 16 zépiskolás lakik. A tiz különböző iskolába nálnak.

A diákokthonban ha gágóus dolgozik. Az mény életében az ó munkahét bevezetése előbbi követelmény jár: a diákok minden g én hazautazhatnak sz hez. A pedagógusok h telező órásmár harm ról harmincra csök ték.

A Móra Kollégium egy hónapban két al mal valamennyien ha nak. Az állami gondn nak a kollégium fizet őti jegyet. A hónap ket szombatján a d döntő többsége színter látogatja szüleit, m tizenötön-húszan ma bben a kollégiumban kok többnyire már p delután hazamennek, s sárnap délután, illetve ra esti órákban térnek. Azok, akik penter te 8-ig nem érhetnek csak szombaton reggel hatnak. A Debreceni zel lakók — általában szan-harmincan — es főn reggel térnek viss recenbe, egyenesen jukba mennek.

Szántó László, a kol igazgatója elmondotta információi szerint a h hétvégeken sokat se szüleiknek a háztáji ssgban, tévét néznek, rakoznak. Az itt m egy része azért nem n za, mert tehernek ér honi munkát.

A kollégiumnak szor és vasárnap gondó kell az itt maradó k. kztatásáról. Kétheten amkor a tanulók egy Debrecenben marad baton egy-egy tanár, kozik a diákokkal. V ponként pedig ügyel tanak. Szombaton különböző foglalko szerveznek, vasárnap szilencium van, del ként pedig este 8-ig kapnak a gyerekek. A Móra Kollégium közül egynek minden

Hetel

A megyei döntővel ségi vetélkedősorozat munkástanuló-napok legjobb csapat ágazat került a döntőbe. A hogy csupán Debrec be.

A versenyzők felkés vtelkéző témakörökben politika; megyénk gát ténete a magyar irodá aranycsapattól a Mú petés témakör, amely Ez abból állt, hogy a mnél több adatot kei a feladatnak volt a tetszett az időszakú k mentóri szerep ját rövlt tudósítást (tv-h ményről, s azt kellett mezni. Ezt a produké ták a versenyzők elő sény technicizáltsága.

Az ismeretek a mű magyar rocktörténet nyosságot.

A versenyből — m Mihály Építőipari Sz győztesen, így ők me sítáborozásra. A más szórmenyi alkatrészt forintos könyvvásárl helyen a hajdúszobos Pöldgáztermelő Válla ket 1000 forintot kór. A nyerteseknek M titkára a zsűri elnök

ISKOLA és élet

ISKOLA

és élet

Szabad szombat a diákokthoz

Az ötnapos tanítási hét bevezetése szükségszerűen maga után vonja a diákokthoz munkarendjének módosítását. Hogy milyen hatású van a kollégiumokban a la-
diákokra, az ott dolgozó pedagógusokra és technikai dolgozóira az ötnapos munkahét, arról két intézményben gyűjtöttük össze a tapasztalatokat.

I. Móra

A Zákány utcai Móra Ferenc Kollégiumban 164 középiskolás lakik. A tanulók tíz különböző iskolában tanulnak.

A diákokthoz hat pedagógus dolgozik. Az intézmény életében az ötnapos munkahét bevezetése az előbbi következményekkel jár: a diákok minden hét végén hazautazhatnak szüleikhez. A pedagógusok heti kötelező óraszámát harminchatról harmincra csökkentették.

A Móra Kollégium diákjai egy hónapban két alkalommal valamennyien hazautazhatnak. Az állami gondozottaknak a kollégium fizeti a vasúti jegyet. A hónap másik két szombatján a gyerekek döntő többsége szintén meg látogatja szüleit, mindössze tizenöt-húszan maradnak benn a kollégiumban. A diákok többször már pénteken délután hazamennek, és vasárnap délután, illetve a korai esti órákban térnek vissza. Azok, akik pénteken este 8-ig nem érhetnek haza, csak szombaton reggel indulhatnak. A Debrecenhez közel lakók — általában húsz-harmincan — csak hétvégén reggel térnek vissza Debrecenbe, egyenesen iskolájukba mennek.

Szántó László, a kollégium igazgatója elmondta, hogy információi szerint a tanulók a hétvégeken sokat segítenek szüleiknek a háztáji gazdaságban, tévét néznek és szórakoznak. Az itt maradó egy része azért nem megy haza, mert tehernek érzi az otthoni munkát.

A kollégiumnak szombaton és vasárnap gondoskodnia kell az itt maradóknak a foglalkoztatásáról. Kéthetenként — amikor a tanulók egy része Debrecenben marad — szombaton egy-egy tanár foglalkozik a diákokkal. Vasárnaponként pedig ügyeletet tartanak. Szombaton délelőtt különböző foglalkozásokat szerveznek, vasárnap délelőtt szünet van, délutánonként pedig este 8-ig kimenő kapnak a gyerekek.

A Móra Kollégium tanárai közül egynek minden ötödik

héten dolgoznia kell szombaton. Sőt esetleg vasárnap is ügyeletet kell vállalnia. (Meg kell jegyeznünk, hogy szombatonként túlórádjával honorálhatók a pedagógusok.)

A nevelők egymás között osztották el a hétvégi szolgálatot. Gondok azért vannak. A szombaton dolgozó pedagógus túlórádját kap, a vasárnap bent levő pedig felügyeleti díjat. A problémát az jelenti, hogy a túlóradíj sokkal több, mint az ügyeleti. Pedig szombaton és vasárnap is hasonló munkát kell végeznie a nevelőknek! Természetesen gondoskodni kell a gyermekek ételmezéséről, ebből következik, hogy a technikai személyzet is ügyeletes. Érdekes: a technikai dolgozók szabad napot kértek a ledolgozott szombat helyett.

A kollégiumi nevelők kötelező heti óraszámának csökkentése következtében még egy nevelőtáncra volna szükség. Az állás betöltéséhez viszont nincs meg a pénzügyi fedezet. Ennek az a következménye, hogy egy-egy tanárra több gyerek jut, mint az elmúlt évben.

2. Szakmunkásképző

A Klaipeda utcai Szakmunkásképző Diákokthoznak 506 lakója van, három szakmunkásképző intézetből és három szakközépiskolából. A tantestület létszáma tizenhat, ebből három igazgatóhelyettesi funkciót tölt be. Az igazgatói állás jelenleg üres. Ebben a diákokthozban minden hét végén marad negyven-hetven tanuló. Az állami gondozottak száma harminc, nekik nincs hova menniük. Rajtuk kívül azok nem utaznak haza minden héten, akiknek a szülei Debrecenből távol élnek. Így minden szombaton (és természetesen vasárnap) gondoskodni kell a gyerekekről. Szombatonként a tantestület egy férfi és egy nőtagja, vasárnaponként pedig két tanár és egy tanárnő van bent. Általában minden ötödik héten kerül sor egy-egy pedagógusra.

Csáti Károlyné megbízott igazgató hangsúlyozta, hogy ez nem okozott különösebb feszültséget. A tanároknak szombatonként tudnak honoráriumot fizetni, s a nevelők egymás között elosztották a szombati napokat. Az viszont gondot jelent számukra, hogy az óraszámok növekedésénél utána keletkező 78 túlórára nem kaptak státust, pontosabban nincs az állások betöltéséhez pénzügyi fedezet. Három tanárral többre volna szükség, hogy a pedagógiai feladatokat el lehessen látni.

Sérelmesnek tartják a nevelők — a Zákány utcai diákokthoz nevelőjeivel hasonlóan —, hogy vasárnapra kevesebb pénz fizethető, mint szombatra.

A szombaton és vasárnap a kollégiumban maradó gyerekek felügyeletéről, foglalkoztatásáról gondoskodnak. Szerveztek társadalmi munkát, elvitték őket tárlatlátogatásra, múzeumi sétára. Biztosították a tanulók számára szabad időt is: szombaton este 9-ig, vasárnap este 8-ig van kimenőjük. A hazautazók zöme vasárnap este érkezik vissza. Hétfőn csak azok jöhetnek, akik a hét első napján délután mennek munkába, illetve iskolába.

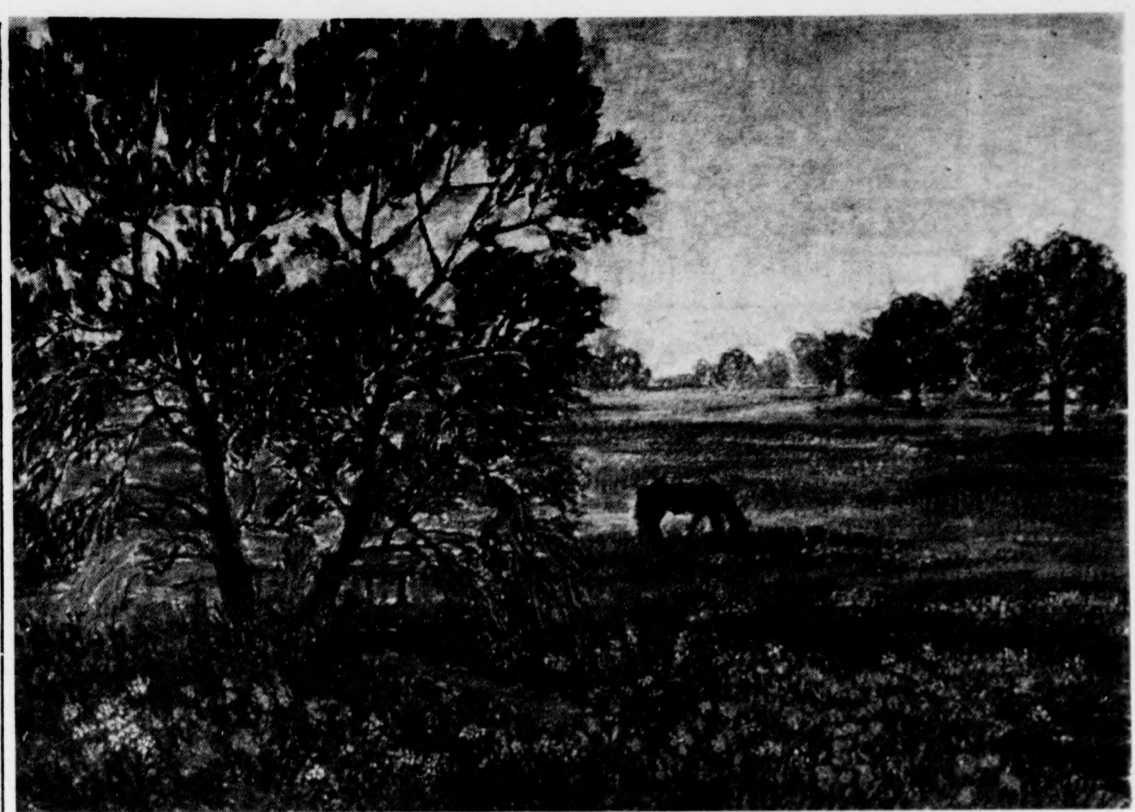
A két kollégium életét — noha objektív körülményeikben jelentősek az eltérések — hasonló módon formálta át az ötnapos tanítási hét. Egyik diákokthozban sem sikerült a szabad szombat valóban szabaddá tenni a pedagógusok számára. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy csak négy-, illetve ötvenként vesz el egy-egy nevelő szabad szombatot, s aki a szabad szombatján dolgozik, mellékeresethez jut.

Megoldatlan viszont a hétvégi munka díjazása. Érthetetlen, miért kap kevesebbet vasárnapi munkájáért a pedagógus, mint a szombati. Az óraszámok csökkentéséből szükségszerűen következik, hogy több állást kéne betölteni. De hogy miként, az megoldásra vár.

A kollégiumi pedagógiai munkában a nevelési feladatok igen felelősségteljes munkát követelnek. Nem lehet közömbös, hogy egy-egy tanár hűsz vagy harmincöt- negyven diák nevelését vállalja szükségszerűen magára.

A szabad szombatokon a diákok többsége hazautazik. De nem valószínű, hogy ez mindig így lesz a tanév folyamán. Később, télen bizonyosan csökken majd a hétvégeken rendszeresen szüleithez utazó diákok száma. Valószínű, hogy a művelődési intézményeknek meg kellene teremteniük a szabad idő hasznos eltöltésének lehetőségét. Nyilvánvaló, hogy ez nem a diákokthoz feladata, hiszen a lehetőségeik sincsenek meg ehhez. Kár lenne ugyanis, ha a későbbiek során a fiatalok a hétvégén csak szórakoznának, s nem találnának módot a művelődésre.

Filep Tibor

SIPOS ZSÓFIA: HÉTKÖZNAPOK

RÁKÓCZI NYOMDOKAIN A NYÍRSÉGBEN

A VAY-VÁRKASTÉLY

Ha képzeletben Nyíregyházát, Kisvárdát és Nyírbátort egy háromszög csúcsaként rajzoljuk magunk elé, e területnek csaknem mertani közepén lelünk rá Vajára, a Nyírség egyik legkedveltebb kirándulóhelyére. Az érdeklődőket természetesen nem csupán a könnyű és változatos megközelítési lehetőségek vonzzák, hanem a hozzáértően helyreállított Vay-várkastélynak és parkjának történelmi lelegeje is. Többek között talán ez ihlette a rendezőket arra, hogy az utóbbi években több nagy sikerű tudományos konferenciát bonyolítsanak le a kastély falai között, melyeknek fő témája a Rákóczi-szabadságharc volt.

Az igen szép fekvésű, széles, hatalmas sétányokkal, értékes faóriásokkal rejtett kastély felé vezető utakon mindenekelőtt Vay Ádámnak, II. Rákóczi Ferenc udvari marsalljának mellszobrával találkozunk. A képmás nyugodt méltóságú, jellegzetes XVIII. századi fúrat ábrázol azon kevesek közül, akik vagyunk, tekintélyük, meggyőződések súlyával kötelezték el magukat Rákóczi és az általa képviselt nemzeti ügy mellett.

A kastély — bár különböző részei más és más korokból származnak — egységesen nemes látványt nyújt. Gyönyörködtetően ötvözi a különböző korok építészeti stílusát és elképzelését. A komoly értéket képviselő Vay-várkastély középső része a XVI. század első felében reneszánsz stílusban épült (1659-ben emelték), déli tornya pedig a XVIII. században. A kastély belseje minden korból más és más jellegzetes vonást őriz: boltozatos, hatalmas termekek, széles, kényelmes belső folyosók. Érdemes megtekintenünk egy 1900-ból származó menyegzőtermet a második emeleti teremben, amely a nikápolyi csatát ábrázolja.

Ebben az épületben került sor 1711. január 31-én a híres találkozóra II. Rákóczi Ferenc és a labanc hadak fővezére, Pálffy János között. Ez a megbeszélés akkor már az adott politikai-hatalmi viszonyok között nem lehetett eredményes: nem sokkal ezután a fejedelem végleg elhagyta az orszá-

got. Vaja tehát jelkép is a nagy fejedelem életében: utolsó diplomáciai kísérlete hazája földjén, hazája megmentése érdekében. A kastély gazdái alapos kutatással, gondos szeretettel összeállított helytörténeti kiállítást, Vay Ádámról elnevezett múzeumot hoztak létre a kastélyban, amely értékes dokumentumokban, tárgyi emlékekben bővelkedik, mind a kastély, mind pedig a Vay család történetét illetően.

Aki kedveli az ötvösművészet ritka alkotásait, az gyönyörködhet egy kiváló ötvösművész munkájában: egy XV. századi gótikus kehely feltve őrzött kincse a múzeumban.

Setánk során érdemes meglátogatni a napjainkig ugyan már többszörösen átépített, de lényegében a XV. századi építészeti dicső református templomot is.

Révy Eszter

Hetet egy csapásra

A megyei döntővel véget ért a *Hetet egy csapásra* műveltségi vetélkedősorozat, amelyet a megyei ifjúmunkás- és szakmunkástanuló-napok keretében szervezett a KISZ. A kilenc legjobb csapat ágazati és járási-városi selejtezőt meggyerve került a döntőbe. A vetélkedősorozat népszerűségét jelzi, hogy csupán Debrecenből több mint ötven csapat nevezett be.

A versenyzők felkészültsége dicséretesnek mondható. A követező témakörökben mérték össze tudásukat: aktuális közéleti témák; megyénk gazdasága; művelődés; Magyarország története a magyar irodalom tükrében 1945-től 1955-ig; sport (az aránycsapattól a Mundialig); úrkutatás, és volt egy meglepetés témakör, amelyre nem lehetett előzetesen felkészülni. Ez abból állt, hogy a sztereóban árasztott információözbönből minél több adatot kellett emlékezetből felidézni. Talán ennek a feladatnak volt a legnagyobb sikere, bár sokaknak igen tetszett az időszerű külpolitikai témakör feladványa, a kommentári szerep játszsza is. A versenyzők megnézték egy rövid tudósítást (tv-híradó-részletet) valamely politikai eseményről, s azt kellett hírnyelven megfogalmazni, értelmezni. Ezt a produkciót képmagnón rögzítették, és lejátszották a versenyzők előtt, akiket egyébként is elbűvölt a verseny technizáltsága.

Az ismeretek a művelődés, az úrkutatás és (meglepő!) a magyar roaktörténet témakörében mutatták a legtöbb hiányszószót.

A versenyzőből — meglehetősen nagy előnnyel — a Péchy Mihály Építőipari Szakközépiskola öt versenyzője került ki győztesen, így ők mehettek majd telen a tíznapos NDK-beli szórakozásra. A második helyet az Egyesült Izzó hajdúböszörményi alkatrészforgatójának a csapata szerezte meg, ők 2000 forintos könyvvásárlási utalványt kaptak, míg a harmadik helyen a hajdúszoboszlói gárda, a Nagyalföldi Közalaj- és Földgazdálkodási Vállalat csapata végzett. Az öt teljesítményüket 1000 forintos könyvvásárlási utalvánnyal honorálták.

A nyerteseknek Molnár Ferenc, a megyei KISZ-bizottság titkára a zsűri elnöke gratulált, s adta át a jutalmakat.

E. S.

KÖNYVJELZŐ

TÓTH ÉVA: HÓHATÁR

A debreceni származású Tóth Évának, aki egyébként az újromán (spanyol, portugál stb.) nyelvek kitűnő ismerője és irodalmuknak fordítója is, ez a második verseskötete. Az első (*Egyetlen értelem*) 1977-ben jelent meg, amaz 58, ez 42 verssel. A költő tehát nem tartozik az ún. „termékeny” alkotók közé. A legelső és legértékesebb benyomásunk a költemények kapcsolatában: Tóth Éva megírja, amit mond, és ahogy mondja. Ez a mai fellazult irodalmunkban (irodalmakban) nem jelentéktelen erény.

E költészetnek, kissé naivan szólva, két ihletforrása van: írójuk mindennapi élete s az irodalom, ami persze — foglalkozásából tudjuk — életének része is. Kerete tehát a család hétköznapijaitól, a gyerekeivel, a bevásárlás, a férjrel való gondoskodás (az utóbbi pl. ragyogó iróniával jelenít meg *A világ teremtése* című versben), a szerelem mozzanataitól, a nagy műveltségű nő élményeig (irodalom, képzőművészet), ezek

tág keretét, egy „soknyelvű” versben is felidézett „femme polyglotte” sokszínű világáig terjed. Egy ironórol, költőnőről van tehát szó, akinek azonban már nem kell lihegni a nőiségért, mint a hajdani Erdős Renének, vagy kissé kirakatba állítania, mint Kaffka Margitnak. Tóth Évának ez az állapot már természetes, mint életének kerete, amelybe beleszületett.

Az élmények sorából, megformálásukból, a versek rendjén egy határozott arculat, egyéniség bontakozik ki, akit legjobban talán a szilárdság, fegyverzettség, tisztaság szavakkal jellemezhetünk. Mondhatnánk, a „fegyverzettség” kulcsszója Tóth Éva költészetének, még ha nem is használja sokszor, de mindig jellemző, döntő helyzetben (pl. fegyverzettség, kétségbeesés), s a versek sora árulkodik arról, hogy tudja tartani magát (*Solvejg utolsó levele*). Tisztaságigénye pedig legközvetlenebbül a kötet címűjé is felvett *Hóhatár*-ban vagy a *Csiga* c. versben mutatkozik. Mindkét

költemény az élet végső, esetlegességétől lecsupaszított, szikár, tiszta lényegére utal, mint a költő eszmenyére.

Mindez azt is jelzi, hogy Tóth Éva költészetében végső fokon gondolatj líra (Nem véletlen, hogy első kötetének címe az *Egyetlen értelem* volt). Az érzelmeket nem zárja, nem is zárhatja ki életéből, de sohasem közvetlen forrásokban, fehér izmokban szólaltatja meg őket, hanem inkább bizonyos „távollátással” beszél rólok, nem idezi, inkább leírja, lehiggadt, leszűrt tiszta képekben mutatja fel őket. Mindez nem jelenti persze, hogy az író sebezhetetlen lenne: vannak árulkodó megnyilatkozásai, amikor ha áttételesen is, feltárja sebezhetőségét, rejtett sebeit, amelynek egyébként mindnyájunkban ott véreznek, csak befelé (*Teiresziász siralmi, Van Gogh vallomása*).

A költő erős önuralmát onmagával s a világgal szemben kialakított szuverenitását legjobban talán számos ironikus alapállású verse jelzi.

Tóth Béla

